ANY II - NÚM. 48 BARCELONA, 10 JANER, 1901.

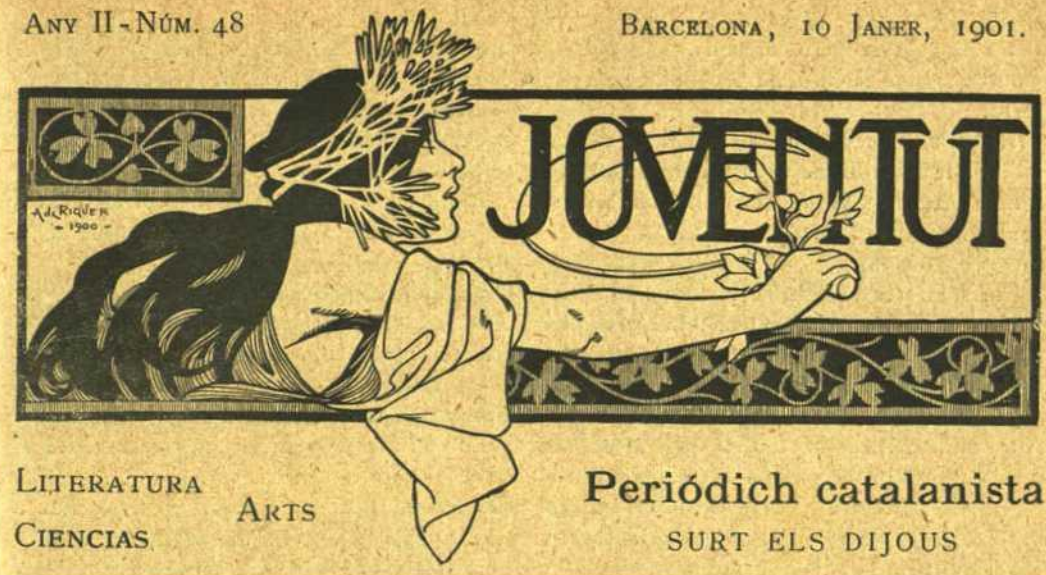

LITERATURA ARTS CIENCIAS

Periódich catalanista
SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT. . . . . 20 CÉNTIMS.
» ATRASSAT, AB FOLLETINS. . 40 »
» » SENSE FOLLETINS. 25 »

SUMARI:

Despedida y salutació, per Pompeyus Gener.—Llegint l'«Axël», per G. Zanné.—Himne dels joves, per Joseph Lleonart.—Teatres, per Emili Tintorer.—La Walkyria y Siegfried: I. Interpretació dels personatjes, per Joaquim Pena.—Crónica musical, per idem.—Consistori dels Jochs Florals. Convocatoria pera'ls del any 1901.—Novas.

FOLLETÍ:

AYRES DEL MONTSENY, per Mossèn Jacinto Verdaguer. Plech 1.
QUAN ENS DESPERTARÉM D'ENTRE'LS MORTS..., per Enrich Ibsen. Traducció catalana. Plech 1.

DESPEDIDA Y SALUTACIÓ

Ha acabat el sigle XIX!

Ja som al sigle XX!

Tinguém un bon recort del qu'ha passat, y entrém plens d'esperansas pel que aném á comensar, plens d'ardor y d'ideas novas.

—

El sigle XIX ha sigut un dels grans sigles de la Historia, tal volta'l més gran de tots els qu'han passat, ja qu'en ell s'han realisat revolucions més profondas, é invencions may sospitadas.

Ha tingut quelcóm dels dolors del part, de las extravagancias, de las bojerias del sigle XIV, que preludiava'l Renaixement. Ha tingut molt del geni inventor del sigle XV, que va dar lai mprenta, un nou món, la resurrecció del Paganisme y la expulsió dels restos del Islám. Ha tingut bastant del sigle XVI, batallador y lluytador per la llibertat de Conciencia, al mateix temps que adoradór del Art. Ha tingut del sigle XVII, la *politesse française*, l'esperit *frondeur*, ó siga bullanguer, en favor de la Llibertat, estant sempre disposat á fer barricadas, y la galanteria per la dona. Ha tingut del sigle XVIII la continuació de la investigació cientifica, l'esperit enciclopédich y lliure-pensador, y l'impuls revolucionari. Y ha sigut més que tots ells, donchs ha sigut la sintesis de tots els que l'han precedit, y á més hi ha afegit dugas cosas altament humanas: *el Cosmopolitisme*, es á dir, l'Universalisme en un sentit més vast que Roma, y la tolerancia, la filantropia, l'amor, en el sentit helénich, es á dir, altament humanitari.

Ha sigut sigle de lluyta. Va comensar ab el llegat de la GRAN REVOLUCIÓ FRANCESA, que va destruhir els privilegis injustós, els drets de castas y de personas que no tenian vida ó que res significavan, y va proclamar la Llibertat; tot aixó fet extensiu é imposat per un Emperador fill del Poble, Mediterrá, Llati de rassa y de figura.

S'enfonzá l'Emperador, y foren restauradas las institucions antigas; mes van quedar

tan sols dretas, peró corcadas, y al primer vent de *fronde* qu'ha bufat, se'n han anat per terra.

Ha portat la hegemonia de la Llibertat y de la Vida la nació francesa. Paris ha sigut ensemps Atenas y Roma; en ella han trobat aculliment tots els vitals, y totas las tendencias progressivas.

Paris, en tres embestidas ha afiansat la Llibertat. Un Govern Constitucional y dugas Repúblicas han fet més sólits que'l marbre'ls drets del Home en aquest sigle.

La Germania no s'ha quedat pas enrera. Alli han fructificat las teorias més atrevidas pera reivindicar la personalitat humana. Desde Stirner, ab la seva *consagració del individuu*, del *Unich* com ell l'anomena, y passant per Tenerbach, que va formular l'*Homo sibi deus*, y arribant á Nietzsche, que proclamá'l Super home, l'Humanisme hi ha florit fort y exuberant, arribantse á la concepció, y á la realisació d'un tipo de la humana especie que ben bé ja sembla un Deu sobre la Terra.

Russia de l'altra part d'Europa, en mitj de defalliments mistichs, ha difundit un esperit de Humanitat y de civilisació á Orient, que s'assembla molt al esperit filantrópich dels antichs Greco-cristians d'Alexandria. Inglaterra ha dat el còdich, y'l per qué, ensemps, de la *lluyta per la vida*, y demostrat la necessitat d'aquesta pera enfortir y superiorisar las especies, y particularment, el tipo superior humá sobre la Terra. Y l'América del Nort, ab ella, ens ha demostrat lo que la voluntat conscient podia fer de miracles; y que pera fer estats y rassas fortas, lo primer era fer ben fort y ben original l'individuu. Els grechs varen dir «*conéixet tu mateix*». «*Sigas tu mateix*» hi ha afegit avuy Emerson.

Ha sigut el sigle XIX sigle de ciencia, sigle d'invents, molt més que un altre. Ha fet progressar las matemàticas, si bé no tant com altras ciencias; pero si no han avansat molt en si, las ha fet fructificar en sas aplicacions d'una manera enorme. A ellas y al gran desenrotllo de la mecánica's deuhen els mil y un prodigis d'enginyeria qu'avuy cubreixen la Terra. Ha estudiat tan bé las lleys de la mecánica, qu'ha demostrat qu'en el món tot, tot, ho era: la fisica mecánica de massas, la quimica mecánica de moléculas, l'astronomia mecánica sideral, la biologia mecánica dels organismes, en fi, la sociologia mecánica social, ó siga de las agrupacions super-orgánicas; resultat, ponderació de forsas.

Aixis ab la ponderació de forsas l'Home ha sigut y ha quedat ben bé l'amo de la Terra.

Y quins progressos més grans, els de las ciencias! Son tan grans, qu'altres sigles els haurian reputat impossibles!

La quimica, de rudimentaria y dualista, s'ha tornat unitaria é inmensa, dividintse y subdividintse al mateix temps que s'unificava. La quimica mineral, la orgánica, la biológica, l'analitica, la sintética, la espectral, la del espay, etc., etc. S'ha descubert el funcionalisme dels sers vius. Y en la Vida, acceptant el fet, s'ha deixat el *¿per qué?* com cosa inútil, y s'ha buscat el *¿cóm?*, y aixis se l'ha dirigida y se l'ha aumentada.

Peró encara'ls majors prodigis s'han realisat en la economia de las forsas. S'ha domat la electricitat, y l'home s'ha servit de la forsa dels llamps com d'un potent auxiliar, amich y dócil. El foch, el fum y l'aygua han sigut també domesticats y aprofitats en benefici de la humana especie. L'home s'ha trasladat d'una part á l'altra de la Terra, tant pels continents com pels mars, rius ó llachs, ab una velocitat vertiginosa. També hi ha enviat la seva paraula, y fins la seva imatje, ó la imatje de las cosas, qu'ha fixat en segons, sorprenentlas no sols paradas, sinó en sos moviments, fins els més rápits.

La electricitat, forsa apenas sospitada, dirigida per ell ha produhit miracles tan grossos, que haurian cregut en altres temps que ni un sant del cel podia ferlos.

Y d'aquests medis de producció, d'aqueixas comunicacions qu'han abreviat el Temps y l'Espay, n'ha vingut el contacte d'unas rassas ab altras, y'l que la Terra fos poblada en sos punts més deserts, fertilisada en sos punts més estérils, civilisada en sos punts més salvatjes. No seguirém enumerant progressos cientifichs ni utilitaris, perque may acabariam.

Y no ha sigut sols un sigle de progressos materials é intelectuals, sinó també de progressos morals y artistichs.

En cap sigle com en el passat hi ha hagut

tant desinterés y tant heroisme. Si no, vegis la gent qu'ha anat á sanejar paissos, á colonisarlos, y sobre tot, á curar malaltias, epidemias y desgracias de tota mena, exposanthi ó perdenthi la vida. Vegis si may s'han obert més asilos, si may s'ha protegit més al que sufreix, si may s'ha lluytat més pera deslliurar els pobles, ó per sostenir ideas contra'ls poders representants de institucions mortas, d'altres sigles, que ja no tenen l'esperit y que sols duran y s'obstinan en permaneixe apoyats per la forsa bruta y'ls egoismes.

¿Y l'adoració de la Bellesa?

Un xich descuydada per las lluytas politicas en la primera meytat del sigle, es continuada ab ardor, y en direccions paralelas, per las rassas del Nort y per las del Mitjdia. Y fins á un tan alt grau entussiasma y sugestiona la producció artistica, que ja se sosté pels pensadors més eminents que la Bellesa es la manifestació suprema de la Vida, y l'Art la glorificació més alta á que pot arribar l'Home, donchs l'Univers ja'ns paga sols com espectacle, y la producció en sa forma superior es sempre Art, y per tant, Inmortalitat sobre la Terra.

Deixa'l sigle XIX, al acabar, un nou credo: *Tot es moviment, tot es Vida.* Per tant, condempna'ls dogmas, condempna'ls principis fixos, condempna las castas, condempna y destruheix tot lo que sigui traba, lligament arbitrari, barrera, encasillament, motllo, obstacle. No vol res parat, que pararse es morir y descompondres. El llegat que fa al sigle XX es un *omnidinamisme.*

Ab ell, y ab sas investigacions y afirmacions sobre la Vida, deixa la base d'un nou dret y d'una moral nova. Tot lo antivital es inmoral. El dret naix de la Vida, y se'n té més en quant més superior y activa es aquesta. Partint de la base l'atom en quimica y la célula en biologia, parteix també del organisme humá, del individuu, en lo social y politich, rebutjant las teorias centralistas d'un socialisme uniformista, y d'un *estadisme unitari* aplanador. Y procedeix (després d'haver negat la igualtat perque no existeix en la Naturalesa), per agrupacions elementals y per federacions, y diferenciacions d'aquestas. El Progrés es la diferenciació creixent, al temps qu'es convergencia. S'ha demostrat la relativitat de tot. La impossibilitat de que l'Home conegui l'*en sí* de las cosas. Lo de que l'única realitat cognoscible es l'apariencia experimentable. Y ab tals principis, y havent anulat las preocupacions absolutistas, feneix el sigle XIX, deixant al sigle XX la resolució de la organisació social, la formulació del nou dret, y la d'una moral vital y humana, ab la aspiració llunyana d'un millorament fins á una transformació del home en Superhome.

Aquestas tendencias, qui las ha de realisar es el sigle XX, qu'ara entra; es la joventut, els joves d'edat y'ls joves d'ánima, els cors alts y las inteligencias vastas, els que portan en si novas energias latents pera continuár las lluytas en el passat sigle comensadas, pera dar solució als problemas qu'en ell no l'han tinguda, pera portar la vida á un tan alt grau, que ni tan sols n'hem tingut una sospita.

Aqui dirém com l'Ibsen:

«Si ara'ns morissim, ¿qu'es lo que veuriam si ressucitessim després, d'entre'ls morts, á fins d'aquest nou sigle?

Quan ens alsariam d'entre'ls morts, veuriam qu'encara no hem viscut.»

Si! Tal será llavors la Vida, que'l nostre viure actual ens semblaria sols casi miseria. Peró, si no hem viscut prou, hem lluytat per trencar els obstables que s'oposavan á la Vida, ja hagin sigut institucions, dogmas, opressions, preocupacions, tiranias; hem extés l'acció y hem trevallat pera fer extensius els medis de viure dignament als que vindrán. Hem complert com á bons.

—

Y ara entrém contents y joyosos en el nou sigle capitanejant al jovent esforsat y progressiu que seguirnos vulga, afrontant perills, vencent obstacles y assaltant las posicions dels enemichs cantant versos sáfichs, sense contar si morim, ja que morir aixis es viure!

Salut, nou sigle XX!

Engrandeix la herencia del teu antecessor en la mateixa progressió qu'ell ha engrandit la que'ls altres sigles deixat li havian, y en aqueixa tasca, ab tot el nostre esfors hem d'ajudarthi.

POMPEYUS GENER.

LLEGINT L'«AXEL»

I

El comte Felip August de Villiers de l'Isle Adam (1) era descendent d'una familia feudal y nobilissima. Entre'ls seus passats s'hi contavan mariscals de Fransa y grans mestres de Malta. Peró'l comte Felip August, en el fons, y malgrat l'ardent amor que l'Antiguitat y la Edat Mitja li inspiravan, era un verdader fill del seu sigle: tenia l'ambició de juntar á la noblesa de la seva rassa «la sola gloria verament noble dels nostres temps, la d'*un gran escriptor*». «Els seus avis —diu en Mallarmé—aparexian en el descendent, en un moviment, habitual á la seva testa, enrera, envers el passat, d'una gran cabellera, cendrosa indecisa, ab un ayre de dir: *que descansin, jo sabré obrar, encara que això sigui més difícil avuy;* y no dubtém que'ls seus ulls blaus pálits, presos d'altres cels que dels vulgars, se fixavan en el proxim triomf filosófich, per nosaltres ni somniat».

El comte de Villiers de l'Isle Adam es una de las personalitats més gloriosas del cicle romántich. Malgrat el poch coneixement que's té de las sevas obras—al menys á Espanya—deu considerársel com un verdader geni. La seva erudició es inmensa, el seu art, exquisit—encara que cert esperit aventurer y cavalleresch li dongui, á voltas, l'aspecte d'un Dumas refinat;—peró la profonditat del seu pensament y la visió potent y amplissima de la seva ánima son las qualitats més extraordinarias del ilustre comte. Descriu, ademés, ab grans pinzelladas enérgicas. La seva frase es vibrant y musical. Detalla ab vigor y enlluherna ab la *plasticitat lluminosa* y *espiritual* dels seus quadros. Un potentissim alé de vida s'escampa de las sevas obras, dominat sempre pel pensament y regulat per la bellesa infinida y elevada, per la serenitat d'un esperit contemplatiu y vident. Sense valerse del análisis infinitessimal dels moderns psicólechs literaris, penetra en las més foscas profonditats animicas y n'extréu la essencia dels motius que mouhen á obrar y á sentir á n'els homes. Tot embolcallat d'uns colors riquissims y variats, d'una melodia majestuosa y solemnial, d'un simbolisme misteriós y trágich. Els seus personatjes parlan el llenguatje dels impulsos eterns, dels desitjos únichs y dominants; representan éssers superiors ab tots els llurs defectes y qualitats, uns y altres extraordinaris. Representan l'ideal romántich del art, el perfeccionament y elevació y fins el geni—ó bé la maldat absoluta—com aspecte general de la humanitat. Justifican que «la essencia de la poesia—segons diu en Schopenhauer—com la de totas las arts, consisteix en apercebir, en cada cosa aislada, la idea platónica, es á dir, lo essencial, lo qu'es comú á tota la especie».

El comte de Villiers fou, en religió, un fervent católich, peró'l dominá la doctrina extranya y poch ortodoxa del ocultisme y de la magia. Literariament, procedeix de la gran evolució del 1830, dintre de la qual representa una personalitat originalissima y d'influencia decissiva en la literatura contemporania. Se trobá arrossegat per la gran corrent romántica, y lluny de fugirne, se rabejá en ella, assaborint voluptuosament el seu gust aspre y refinat á la vegada, banyantse en las sevas ayguas enormes, á travers de las quals veya mons maravellosos.

Els romántichs—sobre tot els grans mestres—han sentit el passat y s'han enamorat de las sevas grandesas. El present l'han trobat mesquí y vulgar: han vist en ell una degeneració de l'antiga y formidable tragedia. Hi han vist una atenuació de las passions, un rebaixament de la bellesa, un adormiment del esperit. Y la llur visió del passat l'han aplicada al present, pera engrandirlo. Y ens hem trobat ab els nostres contemporanis convertits en semideus. Els hem vist encarnant totas las noblesas, tots els valors, totas las inteligencias: idéntichs als héroes primitius y als fills de las mitologias. Aixis ho feren Victor Hugo, Gautier, Villiers de l'Isle Adam, Dumas, Lamartine. Solzament Flaubert va saber fer visible la diferencia existent entre Salammbô y Madame Bovary.

En quant al *Axël*, l'obra mestra d'en Villiers, es una evocació espléndida de senti-

(1) Las obras del comte de Villiers més interessants son: teatrals, *Axël*, *Morgane*, *Elen*; y d'altres géneros, *L'Eve future*, *Memoires du docteur Tribulat Bonhomet*, *Histoires souveraines*, *Contes cruels*, *Issis*.

ments gegantins y passions oblidadas, una iluminació radiosa dels nostres temps ab las clarors de las edats llunyanas y heroicas. Uns fills del sigle XIX—l'acció passa en l'any 1828—en un convent de monjas y en un castell solitari perdut en la selva negra, creats y *humanisats*—en el sentit elevadissim que'l comte de Villiers dona á n'aquesta paraula—per la seva fantasia poderosa, desenrotllan l'acció de la tragedia, la més gran potser del teatre romántich modern, fent excepció dels dramas lirichs *Anell del Nibelung*, *Tristany y Isolda* y *Parsifal* d'en Wagner, obras de proporcions més harmónicas y equilibradas, de construcció més clássica, de plan més lógich, d'ideals més profonds y definits y d'emoció més espontania, intensiva y trágica.

II

El *Món Religiós* (1)—en nostre concepte la part més hermosa y verdadera de l'obra—representa la lluyta terrible y á mort entre'l renunciament y la vida, entre Sara, l'enigma vivent de l'abadia, freda y altivola, y l'Abadesa y l'Ardiaca, personificacions del abandonament terrenal y del misticisme inflexible. Sara lluyta, armada ab la forsa de la impassibilitat y del silenci; la seva voluntat incomprensible s'amaga dessota una máscara glassada. Es dificil preveure si vol ó no vol ésser monja. L'Abadesa y l'Ardiaca's valen dels prechs suaus y de las visions de joyas místicas—la roba de noces y la corona de las verges sagradas—dels consols de la gracia, del oblit y del amor divi, y també del recort amenassador del calabós y dels cástichs corporals, y de la mística y tendra efusió de Sor Aloysa «una noya de rostre encantador, vestida de blanch y de blau», enamorada de la bellesa misteriosa de Sara y companya de las sevas soletats y dels seus somnis. El desenllás de la lluyta es un dels moments culminants del drama. Aquest desenllás té lloch entre l'Ardiaca, terrible y eloqüent com un profeta anunciador de cástichs horrorosos, y Sara. Sara triomfa. En el sepulcre obert pera ella, devant de la seva negativa d'ésser monja (1), hi devalla'l sacerdot sota l'amenassa de la destral (2) de Sara; hi devalla exclamant: — «*In te, Domine, speravi: non confundar in æternum*».—Y Sara fuig, en una nit fosca, sens estrellas; se'n va envers lo desconegut, entre'ls bramuls del vent y las canturias monótonas de la neu.

—

En la segona part, el *Món Trágich* (3), se'ns presenta'l comte Axël d'Auersperg, l'héroe de la tragedia. Se'ns presenta un ésser extraordinari, benévol y alhora altivol, suma de qualitats, d'inteligencia poderosa, d'instrucció profonda, (4) robust y valent, bell com Apol, noble y just com Eneas. Aquest ésser, simbol de la perfecció humana, vegeta en l'antich castell, ab l'ánima desperta, ab el cos adormit, lluny del goig y de las donas.

---

(1) L'acció té lloch en el chor claustral del monastir de Santa Apollodora, en l'antiga Flandre francesa.

(1) La magnificencia de la cerimonia religiosa, els chors de las monjas vestidas de blanch, els resplandors del altar major iluminat, els perfums del encens y de la cera, els cántichs majestuosos de l'orga, la eloqüencia sagrada del Ardiaca, el tremolor de Sor Aloysa sostenint las grans estisoras de plata, tot envolta á Sara d'una atmósfera de terror y de mort. Y s'acosta al altar, impassible y freda: « sobre las sevas espatllas brillan las llágrimas d'or del drap fúnebre, quins plechs amples li cauhen per darrera y s'estenen sobre'ls grahons.» — «Respón — li diu l'Ardiaca: — ¿Acceptas la Llum, la Esperansa y la Vida? »—Y Sara, ab veu grave, clara y dolsa, respón:— « No ».—

Sembla l'enfonzament d'un món. El vas sagrat rodola sobre'ls grahons del altar y l'oli sant se vessa. Las religiosas fugen llensant els encensers, els breviaris y'ls paners de flors. Sor Aloysa cau als peus de Sara. —«Oh nit horrible!»—diu l'Abadesa.

Y sonan las dotze batalladas de la mitja nit—la mitja nit joyosa de Nadal—y las campanas repican alegrament, y del chor trollan cants de festa:

Noël! Noël! Alleluia
Hodie contritum est, pede virgineo
Caput serpentis antiqui!

El contrast entre'l goig celestial de l'orga, dels chors y de las campanas, la fredor impassible de Sara y la desesperació del Ardiaca y de l'Abadesa, omplen l'ánima d'emocions múltiples y contradictorias, que's desfán després en un tétrich silenci.

(2) Un *ex voto* de la capella.

(3) L'acció té lloch en el castell d'Auersperg. Son hermosíssimas—patriarcals y delicadas—las primeras escenas entre'ls vells servidors d'Axël y'l patje Ukko, sobre tot la relació amorosa d'aquest, la descripció que fa á n'els altres tres de la seva estimada.

(4) Iniciat en l'ocultisme.

Qué diferent apareix el seu cosí Kaspar d'Auersperg, cortesá, cinich, vividor, viciós y astut, que devant del pur Axël, resumeix la seva concepció del món, la seva filosofia de la vida en aquests mots: «Com si totas las fantasmagorias de la terra y totas las sentencias dels filosops valguessin, en realitat, l'esguart d'una dona bonica!» En el fons, els dos cosins s'odian. La lluyta es sorda y's prepara pera esclatar. La revelació d'herr Zacharias (1)—després d'un sopar en el que'l comanador Kaspar refereix las disbauxas de la vida cortisana (2)—dona lloch al esclat del odi: els dos cosins se desafian, y Axël mata á Kaspar en una escena incomparable —ahont se mostra poderosament el geni d'en Villiers—entre'l soroll d'una tempesta pahorosa, com si'ls furors del cel s'unissin á la lluyta de las passions terrenals.

—

El *Món Ocult* es un diálech profond y misteriós entre Axël y mestre Janus, un ésser qual fesomia «de linias puras no s'assembla á las d'un home dels nostres sigles y de las nostras encontradas; recorda extranyament aqueixas efigies hieráticas ó reyals, en relléu sobre las antiquissimas medallas dels Medas.»

Axël descriu el despertament de la seva natura humana: la sanch de Kaspar li ha desvetllat visions de goigs no somniats, desitjos d'amor y de vida. Un món nou s'obra devant dels seus ulls: «Sembla que'm desperto d'un somni cast y pálit, somniat en mitj d'éters de color diamanti... La vida crida á la meva joventut, més forta qu'aquests pensaments massa purs per la edat de foch que'm domina!... Vuy rompre aquesta cadena y fruhir de la vida!»

La soletat del castell y'ls silencis del bosch, els misteris formidables del ocultisme, els plers violents de la cassa, res diuhen al cor d'Axël, que bat «envers aquests paissos, jardins del món, de riberas reflectidas pels mars orientals, envers aquests palaus de marbre, ahont se ventan las blancas princesas encantadas.»

Qué n'es d'hermós el diálech—la lluyta—entre la vida que's deixonda y'l suprém coneixement de las ánimas y de las cosas! «Sápigas pera sempre—diu mestre Janus—que no existeix altre univers pera tu, que la concepció mateixa que d'ell se reflexa en el fons dels teus pensaments; perque tu no pots véurel plenament, ni conéixel, ni distingir un sol punt tal com aquest punt misteriós deu ésser en la seva realitat. Si—cosa impossible—poguessis, per un moment, abrassar la omnivisió del món, un instant després no seria més que una ilusió, perque l'univers cambia, com tu mateix cambias á cada batament de las tevas venas, y aixis la seva Aparició, qualsevol que sigui, no es, en principi, més que ficticia, movible, ilusoria, impalpable.»

Com Sara que va rebelarse contra'l món religiós, Axël se rebela contra'l món ocult. «Esferas de la Elecció sagrada, ja que no sou més que *possibles*, adeussiáu!»

«De tu depén—li contesta mestre Janus—que devingui real lo que, sense la teva voluntat, no es més que possible.

¿Acceptas la Llum, la Esperansa y la Vida?»

Axël respón: «No».

. . . . . .

Sara arriba: els dos destins iguals s'ajuntan pera cumplirse ensemps.

—

El *Món Passional* (1) es un poema delirant en el que l'Amor y la Mort s'uneixen entre riuhadas de sensualitats y alens glassats de sepulcre. Axël vol morir, sense que pugui

(1) Herr Zacharías, vell y fidel servidor, creyent que va á perdres, per la indiferencia d'Axël, un tresor fabulós, ja oblidat dels homes, revela la seva existencia al comanador Kaspar d'Auersperg, que proposa més tart la partició del dit tresor al seu cosí Axël.

(2) —«Es cert, la taula enlluherna, el mantell y aquests vells cristalls de Bohemia donan goig de veure! Peró... ens trobém sols.—Y allá, lluny, en els sopars de la cort, l'or se barreja tan bé en el color blanch de las donas! Els llurs ulls y las llurs maliciosas dentetas blancas, y'ls llurs somriures tan absurds y encisadors, se fonen tan bé ab els llums! Las flors rojas, sobre tot las rosas, s'ajuntan tan noblement ab las negras cabelleras!

—Ah, amich meu, si deixessis el desterro y't dignessis seguirme á n'aquest món de festas, de luxo y d'amor!»...—

(1) L'acció té lloch en la galería sepulcral del castell d'Auersperg.

retornarli l'amor á la vida, la espléndida visió de Sara, que se li apareix, dessota'ls vestits de dol, ab l'encis luxuriant d'Herodias y ab la magia irresistible de Kundry.—«Tu sabs lo que refusas? Tots els favors de las altras donas, no valen las mevas crudeltats! Jo soch la més ombrivola de las verges. Tinch un recort d'ángels cayguts per mi. Ay! noys y flors s'han mort á la meva ombra.

Déixat seduhir! Jo t'ensenyaré las sílabas maravellosas que ubriagan com els vins d'Orient; jo't puch adormir ab caricias que fan morir: jo conech els secrets dels plers infinits y dels crits deliciosos, de las voluptats ahont desfalleix tota esperansa. Oh! Embolcallarte ab la meva blancor, ahont tu deixarías la teva ánima, com una flor perduda sota la neu! Velarte ab els meus cabells, entre'ls quals respirarias l'esperit de las rosas mortas!... Cedeix Jo't faré palidéixer dessota joyas amargas; jo't compadiré quan te veuré entre aquests suplicis!... El meu bes es una beguda celestial. Las primeras alenadas de la primavera sobre las pradas inmensas, son menys tevias que'l meu alé, més penetrant que la fumera dels braserets encesos en els harems de Córdoba, més enervant que las emanacions de las fullas de cedre, clavadas, pels mágichs, en els arbres dels jardins de Bagdad, pera humiliar las flors divinas. Reconeix en els meus ulls l'ánima de las nits bellas, quan caminavas per las valls y contemplavas el cel: jo soch aquest desterro, d'estrellas desconegudas, que tu cercavas! Jo donaria tots els tresors pera devenir el teu eternalment. Oh! Deixar la vida sens haver banyat de llágrimas els teus ulls, aquests astres blaus altivols, els teus ulls d'esperansa! Oh! sens haverte fet tremolar dessota las profondas músicas de la meva veu d'amor!—Oh! Pensahi! Seria horrible; seria impossible! El meu valor no arriba fins al renunciament de tot aixó! Abandónat, Axël—Axël!... Y jo't forsaré á barbotejar sobre'ls meus llabis las confessions que fan sofrir més—y tots els somnis dels teus desitjos passarán pels meus ulls pera multiplicar el teu bes!...»

Sara evoca la Vida y la Natura; evoca una existencia de goigs eterns: peró la Mort triomfa. En l'ánima d'Axël las visions del cansanci y de la desilusió rompen els llassos darrers que'l lligan ab la Vida (1).

Els llurs esperits se'n van al paradis dels enamorats, á cercar la companyía de las ombras germanas y amorosas de Tristany y d'Isolda, de Paolo y de Francesca, de Romeo y de Julietta, mentres las vermellors de l'albada s'estenen pel cel y vibran els cántichs dels éssers de cor senzill, qu'estiman y viuhen sense deixar la terra.

III

¿Qué's proposá'l comte de Villiers ab l'*Axël*, ja que la seva profonditat de pensament no li permetia cercar un fi purament literari? Artista de cor y adorador de la bellesa, peró avans que tot fervent católich, esperit profondament religiós, ha volgut fer veure 'l triomf momentani de la Vida y del Amor sobre'ls ideals elevats, sobre la fe y la ciencia, sobre la severitat del món religiós y sobre'l misteri del món ocult, triomf que's desvaneix com un somni, perque las ánimas superiors, un cop perdudas las creencias y las ilusions, aborreixen la Vida si'l goig potent d'aquesta no consegueix omplirlas.

Per'xó Sara—qual ánima es més humana que la d'Axël, qual natura, intensament femenina y sensual, se conforma millor ab la realitat—se mor ab recansa, perque la seva sanch espléndida bull febrosament y anhela'ls plers de la Vida, somniats en la fredor del claustre y endevinats en la forma apolinea d'Axël (2).

L'obra, en el fons, es verament religiosa; en la forma es musicalment literaria. Passa per ella un alé d'alta poesía. L'acció sembla, si's mira en conjunt, deslligada, peró aquesta apariencia depén de la seva grandesa. Lo gran no s'abarca ab una sola mirada. El llenguatje corre fácil, suau, riquissim; la bellesa no resideix únicament en l'acció:

---

(1) En aquest final resplandeix de nou la potencia creadora, genial, d'en Villiers Veus sobrenaturals, chors invisibles, clarors joyosas desfentse en raigs d'infinida bellesa, envoltan poéticament la mort d'Axël y de Sara.

(2) Diuhen que al comte de Villiers li semblava poch ortodoxe'l doble suicidi d'Axël y de Sara. Contrariament, nosaltres creyém que'l triomf d'aquests hauría simbolisat la possibilitat de viure sense fe y sense ciencia.

resideix en els diálechs, en els incidents, en las acotacions, en els detalls més infims. S'hi fruheix la melodia mascle y vigorosa, y alhora dolsa, de la llengua francesa, trobant-shi inflexions, imatjes, frases, modulacions novas. Com hem dit al comensament d'aquest petit estudi, la influencia d'en Villiers es decissiva en la literatura contemporania. Maeterlinck, D'Annunzio, Mallarmé, Verlaine, Marius André y fins el gran Huysmans, l'han soferta.

Aixis com tots els que senten avuy la *poesía de la música* son deixebles, conscients ó inconscients, d'en Wagner, tots els que avuy senten també la *música de la poesía* son deixebles, conscients ó inconscients, d'en Villiers.

G. ZANNÉ.

HIMNE DELS JOVES

No t'entristeixin, donchs, els funerals Novembres,
ni planyis mort lo que ha tingut ple ser...
De planye es el donzell que ajeu sos membres
ans d'haverlos cansat en el plaher.

JOAN MARAGALL.—*Cant de Novembre.*

Els brassos per l'abrás; per l'arma'ls brassos!...

Companys, la Primavera'ns bull als membres:
el bes que frisa en nostres llabis rojos
encomanemlo á tots els que'ns rodejan;
deixém arreu la estela benehida
de plena joventut dominadora.
La llum dels actes nostres siga sempre
abrusador volcá, rohenta pira:
may foch-follet, llum pobre dels cadavres.

Nous Nazarens, portemhi aquí á la Terra
l'ardent calíu que salva y purifica...
¿Y qué volém, germans, sinó que cremi?
Vessém en las grans obras de la vida
la primerenca sava de las venas,
que tot alló que ab sanch del cor se signi
penetrará la sanch dels altres homes.

Per estimar ó trevallar com tebis
no'ns cal el pensament, ni'l cor, ni'ls llabis,
que desmereix el viure qui viu d'esma.
Fugím del miserable «jo voldría»:
entonem el «jo vuy». Al món li mancan,
pera ser nou eternament, lleys novas.
En llochs antichs de tronos y de temples
las flors hi esclatan soterrant las llosas,
y s'hi alsarán demá las novas aras.
Deixém qu'entri'l gran Sol en nostras testas:
será la soleyada més feconda
com més ab fruhició l'haurém rebuda.
Amor, amor! Obrím el pit y'ls brassos!
Lluytar, lluytar! Avant, y'ls caps enlayre!
La Terra's mor per mancament de forsa...
El llamp ens fongui si nosaltres joves,
que som els forts d'avuy, ne fem escarni!

Dels grans retorns de las gloriosas bregas
l'escut será l'etern company invicte,
portantlo ferm als brassos victoriosos,
ó bé portantnos ell á sobre estesos,
cayguts en la batalla, com ho feyan
en altres temps els lluytadors de Sparta...

Que si l'amor ó'l guerrejar ens vencen,
guerrers y enamorats perdrém la vida
girant els ulls al bell Llevant dels somnis...
Morir, será deixar brillant estela
als que vindrán un jorn pels nostres passos...
Els brassos per l'abrás; per l'arma'ls brassos!

JOSEPH LLEONART.

TEATRES

ELS MALS PASTORS.

De où le vrai art va-t-il se nicher. Aixis podriam titular aquestas ratllas; perque es en realitat bon xich estrany que pera veure un drama de debó tinguém d'arribarnos al Poble Sech, una típica barriada de Barcelona que s'assenta tranquila á la falda de la montanya de Montjuich.

Ja feya temps que no anavam al teatre (perque es un aburriment haver d'escoltar aquestas obras buydas y gastadas ab que'ns brindan els teatres barcelonins) quan tinguerem esment de que en el teatre «Lope de Vega» s'estrenava un drama trágich en cinch actes d'Octavi Mirbeau, traduhit al catalá per en Felip Cortiella y l'Ignaci J. Sardá. Se tractava de *Els mals pastors* (Les mauvais bergers), creyém que la primera obra dramática d'en Mirbeau, que, representada per la Sarah á Paris, produhí gran sensació y doná motiu á vivas discusions.

Quina diferencia ab aquí! A Paris la estrena la Sarah en un dels primers teatres, devant d'un públich refinat que's conmou y s'exalta, y la crítica se'n preocupa; aquí te d'anar á un teatre del Poble Sech, la representan aficionats, y'ls diaris no se n'enteran. En cambi, el públich qu'assistia á la representació, si potser no tan ilustrat com el dels teatres de Barcelona, era més franch, més espontani, més sincer. Al véurel tan silenciós y recullit escoltant un'obra bon xich enrevessada, no podiam menys de recordar aquell brugit y aquella tos reveladora de la indiferencia ab que'l públich burgés s'escoltava á la Duse á Novetats l'última temporada. Y qué n'es de simpátich un públich aficionat!

No podém fer un estudi detingut de l'obra, perque no coneixém l'original, y sempre es aventurat fer un judici fiantse de traduccions. No volém dir que la dels senyors Cortiella y Sardá sigui dolenta; al contrari, ens sembla que, á pesar d'alguns galicismes y alguna incorrecció de llenguatje, la traducció es ben respectuosa y reflexa perfectament la idea del autor.

En Mirbeau, qu'es un psicólech refinat, se veu bé en aquells tipos plens de veritat y de vida. Joan Roule, el socialista intranzigent ab tots els odis y rencors, el cap ple de doctrinas que no ha pahit bé, es un tipo d'agitador tret de la realitat. També ho es Hargand; el fabricant práctich y honrat qu'estima á sa manera als trevalladors; ell crea assilos pels invalits, doná pensions, enterra'ls morts y cura'ls ferits; peró res més: tot lo que's refereix á l'ánima, á la emancipació del obrer, no ho comprén. El seu fill Robert es l'exaltat teórich, el romántich de la idea filosófica; ánima generosa, peró inexperta; Capron, el vell trevallador resignat á las privacions de la miseria; la filla del fabricant, lleugera y artificiosament educada; Magdalena, tipo mitj simbólich; tots ells, com els demés que intervenen en l'obra, son dibuixats ab fermesa de trets y clarividencia de la vida.

Tots tres, el fabricant, el seu fill y Joan Roule, son mals pastors del remat. El fill, enlayrantse massa, cau en la utopia; el pare, esclau de la realitat y de la rutina, sols incomplertament arriba á ferse cárrech de las aspiracions y necessitats del obrer; y'l capitost de la vaga, ab sas declamacions y lirismes buyts, sols logra atiar passions y odis, de conseqüencias sempre fatals pera tothóm.

En Mirbeau no ha tractat de resoldre'l fatídich problema: se limita á presentarlo ab molta intensitat, desenrotllant una acció dramática plena de vida y d'interés. Hi ha en l'obra escenas hermosissimas per lo espontanias y naturals. La de Joan Roule y Magdalena en el primer acte, la de pare y fill en el tercer, y las de conjunt que casi integran els segón y quart, son d'una veritat y fins d'una *brutalitat* qu'enamoran.

Els traductors (y aixó'ns fa creure qu'han respectat l'original) no han fet cas de que algunas escenas resultin massa llargas y, per la repetició de conceptes, pesadas; defecte molt comú als autors francesos. Han fet bé, y mereixen sincer aplauso'ls senyors Cortiella y Sardá, per haver traduhit aquesta obra, que presentada en altras condicions, produhiria en el públich inteligent fonda emoció.

EMILI TINTORER.

La Walkyria y Siegfried.

I

INTERPRETACIÓ DELS PERSONATJES.

Interrompudas inesperadament las representacions de *Siegfried* al Liceu, y no haventse représ com era lo llógich pera alternarlas ab *La Walkyria*, han de perdre en realitat molta part del seu interés las apreciacions que respecte de la execució personal varem prometre. Mes com que'ls mateixos artistas, á poca diferencia, han interpretat una y altra obra, podém, en cambi, ocuparnos ara d'ellas al plegat, si bé variant de procediment, donchs en lloch del detallat análisis qu'aplicarem á la execució musical, se fa ara indispensable una síntesis general de nostras impresions, dada la major extensió del assumpto.

La figura del deu Wotan es sens dubte la més gran de tota la Tetralogia, y ocupa un dels llochs principals en las dugas parts aquí representadas, per més que *externament* apareix ab molt més relleu en la primera d'ellas. Per tal motiu es menester un artista

dotat d'aptituts especialissimas pera encarnar ab tota veritat tan grandiosa figura, aptituts que ni com á cantant ni com actor posseheix el baritono Gnaccarini, qu'es l'únich que fins ara l'ha representat á Barcelona. Molt dificil ens seria senyalar en quin'obra ha estat pitjor, y més encara indicar un sol fragment acceptable. Com á cantant, sa veu es de poca extensió, y per tant poch adaptable á la extensa tessitura de la part de Wotan, que desafina sovint en sas notas més agudas y que no entona tampoch en la corda grave, suprimintne ó transportant moltas vegadas las notas més baixas. Sa dicció musical es dura, es á dir, d'escassa modulació, lo que produheix una pesada monotonia en el timbre, y artisticament está faltada de tot quant requereix el sentiment wagneriá, puig las frases del poema son ditas á voltas sense cap expressió, y á voltas ab expressió contraria á la verdadera. En la part plástica sa interpretació es encara més deplorable, perque ni un sol moment se'ns presenta la majestat del deu, y en cambi adopta tot sovint unas actituts tant poch *académicas* que per son contrast desdiuhen de las qu'exigeix la grandiositat de la tragedia mytológica.

En la escena ab Fricka no ha sapigut aquest baritono exteriorisar la dignitat del deu ni la lluyta qu'en lo més intim de la seva ánima originan las pretensions de sa esposa. Y quan, després d'estéril discusió,'s veu obligat á cedir á las exigencias d'aquesta, no s'ha vist tampoch expressat el desdeny y repulsió qu'han d'acompanyar á sas darreras paraulas, com tampoch la ira ab que comensa la escena ab Brunhilda, fins arribar á la més potenta expressió de furor, tant en la paraula com en el gesto. ¿Qui si no'l senyor Gnaccarini es el principal responsable de la escandalosa supressió de ¡310 compassos! solzament en aquesta escena?

En el tercer acte de *La Walkyria*'s permet llibertats aquest baritono que un mestre serio no podria tolerar. Aixis en l'hermós cant de la escena de las Walkyrias, com en las dugas parts del grandiós cant de despedida, en Gnaccarini allarga exageradament la melodía, frasejant ab tal ensopiment, que l'acompanyament orquestal queda deslligat per haverse de subjectar á la lentitut de temps que'l cantant li senyala. Las sentidas frases ab que'l deu se separa de sa filla no han de dirse á crits, sinó ab gran dolcesa d'expressió, y'ls repetits calderons ab que aquest cantant las *adorna* no varen ésser escrits per Wagner. El sentiment en la dicció, sense incórrer en un cant ploraner á la italiana, ha d'arribar casi á velar la veu del actor en aquesta escena, en la que, per sobre de tot, s'ha de comunicar al espectador la inmensa emoció que domina al personatje.

Ab idéntica falta de grandiositat s'ha presentat el deu en *Siegfried*, á lo que ha d'afegirse'l major misteri qu'en aquesta obra deuria haver acompanyat al personatje. En las preguntas del primer acte es menester que's traslluheixi la ironia burlesca del Viatjer contrastant ab el desconcert del nibelung, y que las descripcions de las tres rassas adquireixin en boca del cantant una majestat augusta, sobretot al parlar dels deus. Ha equivocat ademés l'intérprete'l moviment escénich en sa entrada, y al seure y alsarse, y ha suprimit els dos cops de llansa al comensar y acabar el seu parlament. Al desapareixe, hi havia d'acompanyar una potenta rialla.

En la escena ab Alberich, l'aparició del Viatjer requereix encara un to més misteriós, més marcada tranquilitat d'expressió, sense pujar may el to de la veu com ho ha fet en Gnaccarini. Peró'ls defectes més culminants en la interpretació d'aquest personatje s'han posat de relléu en la grandiosa evocació á Erda, que per una part requereix gran empenta en las frases del cant, y ademés una solemnial expressió en els ademans. La decissió suprema de Wotan, la renuncia á la dominació del món, ha de corpendre al espectador en el final d'aquesta escena, puig ella enclóu el nus de tota la tragedia y es un presagi del desenllás encara llunyá: mes pera lograrho es menester, ademés d'excelents facultats en l'intérprete, una compenetració absoluta d'aquest ab l'esperit general de cycle wagneriá.

Y per fi, en el moment en que la espasa de Siegfried fa á trossos la llansa de Wotan, es ahont pot apreciarse en tot son esplendor el *talent* del senyor Gnaccarini y el seu coneixement de l'obra. El deu ha de deturar á Siegfried *barrantli*'l pas, es á dir, agafant la llansa per sos extrems y oposantla al ardit jove com una barra que'l deturi, y llavors aquest, tirant de sa espasa, parteix l'arma divina pel mitj en dos trossos. En lloch d'aixó hem vist una figura *cómich-taurina*, puig aquest baritono ha prés la llansa per una pica, y apoyantla sota'l bras dret, ha colocat l'altra má garbosament á la cintura, y ab el barret *cordobés* ab que ha sortit vestit, ha produhit talment l'efecte d'un picador esperant al toro. A aixó conduheix la falta de director escénich! Las escenas més grandiosas son las que més excitan las riallas de tot el que vagi al teatro un xich enterat de lo que ha de veure.

Es, donchs, l'intérprete *perpetuo* de Wotan al Liceu un actor desastrós, que á sa ignorancia acompanya una falta manifesta de sentit comú, y ademés un mal cantant, com se'n convenceria'l públich si'l sentis en obras ja conegudas.

—

Brunhilda, la filla predilecta del deu, ha tingut dos intérpretes aquesta temporada, y

ni una ni altra han estat al nivell del personatje, ni han conseguit de bon tros esborrar el recort de l'artista que l'estrená.

La *crítica* barcelonina ha ponderat exageradament el trevall artistich de la senyora Ehrenstein, senyalant aquest trevall com una verdadera creació, y colocantlo dins dels més purs motllos wagnerians. No tan sols no hem sapigut veure la perfecció que pretenen els *wagneristas* admiradors d'aquella artista, sinó que ni menys hem trobat acceptable la interpretació de *Siegfried*, com ja indicarem el primer dia; y nostra opinió s'ha confirmat plenament en las representacions de *La Walkyria*, ahont el camp d'apreciació es molt més ample.

La manera com interpreta l'imponderable despertar de Brunhilda, basta pera compendre tot seguit que la senyora Ehrenstein no es una artista wagneriana. Per ella las indicacions del autor son lletra morta, y'l sentit de la frase musical no té cap relació ab la expressió del actor. Tot ho fa equivocadament y fora de temps: al obrir els ulls, al alsar els brassos, al aixecar el cap, al incorporarse y al saltar del seu assiento, cada moviment porta'l seu compás senyalat; aixis el primer de dits moviments ha de coincidir ab l'aparició del tema de Freia en l'oboe, peró ja avans d'ella s'havia alsat aquesta artista. Durant tota la primera part del dúo hem notat gran falta d'elevació en el seu cant, puig al saludar als Elements la verge ha de permaneixe en un contemplatiu éxtasis y donar la més solemnial expressió á sas invocacions. Es indescriptible la emoció que aixó produheix degudament interpretat, emoció que aumenta encara al juntarse las veus dels dos amants, y aqui es ahont precisament s'ha revelat la falta de condicions seriament artisticas de la intérprete, que ha consentit allargar las frases com qualsevol, cantant italiá, ha tallat fragments qu'han de dirse lligats y ha introduhit bon número de calderons innecessaris.

Major encara ha sigut la falta d'emoció en el deliciós y sentidissim passatje en que apareix la inspirada melodia de la pau. Aqui que'l cant no presenta grans dificultats, es ahont millor se proba'l sentiment wagneriá del intérprete: las notas prou han sigut ditas, mes aquell sentiment no ha aparegut; y dihém que no ha aparegut per falta de dolcesa en la dicció y de lligament d'unas notas ab altras. Per fi, en l'himne de joya que corona brillantment el dúo, hem trobat, además dels anteriors defectes, una marcada confusió per la supressió de bastants notas, y una gran falta d'empenta pera expressar la joya del personatje. Hi ha que reconeixe las grans dificultats que presenta la pàgina final de *Siegfried*, peró també es just que sian ellas molt més disculpables al tenor, que porta tres actes en continua acció, que á la tiple que sols aquesta escena representa en l'obra.

Vingué *La Walkyria*, y com hem dit, servi pera confirmar nostre judici. Els caracteristichs crits salvatjes ab que comensa'l segón acte, son suficients pera medir á una artista. Y aqui hem d'exposar quelcóm que ha de extranyar molt als liceistas, puig els *sabis* del Liceu n'han fet també (á sa manera) una pedra de toch per'aquilatar el mérit de cada debutant, venint á substituhir á l'*aria* ó la *cavaletta* de sortida de las antigas óperas. Si els *Hojo-tohos!* surten afinadets, gran ovació y fins *llamada* á escena, com si's tractés de una ópera: peró si per casualitat se'n desafina algún, la ovació es á la inversa, y per tant, *ruidosa*. Donchs sápigan aquests wagneristas de regadiu que'ns han aparegut al Liceu per generació espontania, qu'en tal passatje la desafinació *es lo de menos*, es á dir, que contra lo natural, aqui las desafinacions no desentonan, donchs per aixó son crits feréstechs. En cambi lo que desentona es la serietat y encarcarament ab que la major part d'artistas ho interpretan per mor de la tessitura, y aixó es lo que principalment s'ha d'atendre: la dicció deu ésser ab jovosa empenta, ab alegria desbordanta, ab crit salvatje, viu y poderós, en lloch de la correcció y ensopiment de la senyora Ehrenstein. Y en quant á la plástica, que tanta influencia hi té, resulta aqui ridicula la *pose* d'aquesta artista tan apocada y encongida cap endevant, en lloch del orgull y arrogancia que demana'l personatje. Lo que s'ha d'exigir sobre tot, es que'l temps no's cambihi en obsequi á la intérprete, y que aquesta, afinant més ó menos, hi dongui tota la vivesa y tota l'alegria que senyala la partitura.

Altra proba de nostre criteri está en l'aparició de la Walkyria á Siegmund per'anunciarli sa próxima mort. Si la senyora Ehrenstein estigués possehida de lo que interpreta, sabria que deu sortir á escena al atacar per primer cop el metall el tema interrogatori del destí, y no 24 compassos després, com ella ho efectúa. Sense la presencia de la fantástica figura, tot l'intermedi musical queda desprovehit del seu valor. Y durant aquesta misteriosa escena, qu'ha d'arribar al espectador sols com un somni, devia la intérprete donarli una majestat més grandiosa, una més elevada entonació á las paraulas y major entussiasme al decidir la protecció en favor del Welsa. La part final d'aquest cant de protecció l'ha dit l'artista en mitj d'una confusió manifesta, com li hem notat sempre que la vivesa del temps li obliga á forsar la nota.

El tercer acte de *La Walkyria* es el de verdadera proba pera la intérprete de Brunhilda. Peró suprimint aqui més de la meytat de la grandiosa escena que té ab Wotan, el trevall d'aquella queda molt simplificat, fins al

punt de que la part principal recau en el deu. L'artista que'ns ocupa ha fet tot lo possible per' alcansar la grandesa de la situació, peró no ho ha conseguit per faltarhi la elevació trágica que requerian las frases de la justificació de sa culpa, y més encara per la plástica, que aqui més que enlloch té capdal importancia. Particularment en l'abrassada final, ahont la emoció d'abdós personatjes ha de compenetrarse intimament ab la inspiradissima y genial página de música que l'acompanya, hem trobat á faltar la grandesa en els moviments de la Walkyria, que sols ha de caure en brassos del deu en el precis moment de la entrada del fortissim en la orquesta.

En conjunt, donchs, la interpretació de la senyora Ehrenstein es bastant deficient, y en molts punts errada. Que no arriba fins al punt de destrossar el personatje (com ho han fet els demés), ho reconeixém ab imparcialitat; peró qu'está faltada de veritable sentiment wagneriá també es ben cert, com creyém haverho demostrat.

JOAQUÍM PENA.

CRÓNICA MUSICAL

¿IRIS?

No temi'l lector, que no hem de emplear, pera ocuparnos del darrer engendro del *¡mestre!* Mascagni, els procediments interminables y fins *abusius* (sobre tot pera'ls indiferents en música) que solém aplicar á las produccions wagnerianas. Pel contrari, dedicada nostra particular afició al cultiu de la música alemanya, ens ha agafat ben de sorpresa la sobtada aparició de la música japonesa, y si no fos lluny, casi cambiariam el viatje de Bayreuth pel de Yokohama, pera apéndrela en sas propias fonts y de passada convéncens de la gran inspiració y la propietat orquestal ab que'l músich italiá haurá posat en solfa las cosas y costums d'aquella terra. Peró fins allavors, no vull fer com molts que sempre parlan de lo que no entenen. Jo ho confesso: en música japonesa no hi toco pilota.

En veritat que no l'entench al públich del Liceu. Anar al teatre tan disposat á aplaudir com en la famosa nit del *Iris*, li he vist en ben pochs estrenos. Per poch que l'obra hagués donat de si, una romansa de tenor, un concertant ben posat, un ball d'efecte, haurian proclamat geni á Mascagni, donchs hi havia verdadera *fam* de protestar de tanta *Walkyria* y de tant *Siegfried*. Diguiho si no la explossió d'entussiasme que coroná'l final del insubstancial prólech, obligant, per la forsa del número, á repetirlo, mentres nosaltres *in mente* ja estavam redactant un altre prólech quearribarem casi á punt d'instrumentar. Mes la cosa cambiá d'aspecte, y de cop y volta semblava com si'l públich hagués recobrat el sentit comú, puig en lo restant de l'obra ja no s'engrescá, ni deixá imposarse per la *quadrilla* asalariada del quart pis, y fins en el darrer acte va haverhi l'acostumada *corrida*, en que l'autor fou *lidiat* en tota regla.

Estimats liceistas: os heu portat com á bons minyons, donchs (encara que després de fer una planxa) vos heu arrepentit, no volent empassarvos la píldora japonesa; aixis es que, per aquesta vegada, no puch picarvos els dits. Peró en endevant, molt ull, que no tot serán *Bohemes*. Alerta ab el *Hänsel*, que hi podeu fer un paper ridicul.

CONCERTS.

La «Sociedad Filarmónica» dirigida pel mestre Crickboom, ha donat últimament un concert á gran orquesta. Ab l'acert que sovint hem alabat en aquest director, foren executadas las obertúras d' *Ifigenia*, *Leonora* y *Tannhäuser*, mereixent especial menció la justesa y brillantés d'expressió de la segona, y la magnifica dicció de la bacanal y del himne á Venus en l'obra de Wagner.

També s'executá'l fragment de *Parsifal* conegut per l'*Encantament del Divendres Sant*, que no va produhirnos en aquest concert el grandiós efecte d'altras vegadas. Quan en la primavera passada fou executada aquesta obra pel mestre Crickboom, li alabarem com se mereixia la magnifica interpretació que obtingué, peró de la mateixa manera hem de dir ara que ha estat bastant lluny de mostrarse al mateix nivell, ja sia per defecte d'alguns dels executants, ja per menor número d'ensaigs. Lo cert es que la emoció indefinible qu'emana d'aquest fragment no la hem fruhit aquesta vegada com avans.

En dit concert hi prengué part la senyora Pichot de Gay, interpretant ab exquisit bon gust y excelent dicció dugas composicions de Haendel pera soprano y orquesta, aixis com també una preciosa *Berceuse* de Mozart que li valgué gran y merescuda ovació. Finalment, ens obsequiá ab la inspirada *Procesión* de César Franck, que no trobém s'adapti tant á sas facultats com las anteriors composicions, peró qu'hem d'agrahirli per haver pogut apreciar per primera vegada'l magnifich desenrotllo orquestal de dita obra.

—

La senyora de Gay, acompanyada del seu espós, anuncia tres interessants concerts pera els dias 11, 18 y 25 del present mes al saló Parés, en els qu'executará música antiga extrangera, popular bretona y catalana, y francesa moderna.

Aixis mateix el mestre Crickboom ha contractat, pera dirigir el proxim concert del 6 de febrer, al célebre mestre alemany Félix Weingartner, un dels més afamats entre'ls moderns directors d'orquesta. Ademés de un'obra original del mateix, figuran en el programa la *Quinta Sinfonía* de Beethoven, el Preludi y Escena final de *Tristan é Isolda* y la obertura de *Tannhäuser*. Inútil es ponderar el gran interés que ofereix el coneixer la interpretació personal del mestre Weingartner en obras tan conegudas y admiradas. Felicitém per endevant al mestre Crickboom agrahintli coralment els notables sacrificis que s'imposa en bé de la cultura barcelonina.

Per ultim, en la vinent Quaresma, al igual que la passada, donará al Liceu una serie de concerts l'Orfeó Catalá junt ab la orquesta de dit teatre dirigida pel senyor Nicolau. Se diu que s'han entaulat negociacions pera que dirigeixi algún de dits concerts el célebre Ricart Strauss, que tan grandiós éxit obtingué en aquesta capital. Que arribi á realisarse tan agradable nova!

VARIAS.

La «Sociedad de Conciertos clásicos», que dirigeix el mestre Granados, ha pujat al cel. Ho sentim, encara que ho preveyam. Pera no declararse disolta s'ha verificat una mena de fusió ab el «Circulo artistico» de pintors y esculptors, y en el seu local se verificarán petits concerts. Poca cosa esperém pera l'art d'aquesta barreja de músichs y pintors; y si no, al temps.

De totas maneras, es trist que desaparegui una Societat qu'havia comensat ab una sort que no á tothóm li es fácil conseguir. Del éxit pecuniari obtingut en tots els concerts y de las firmas que suscriuhen la Circular qu'hem rebut, podém deduhir que no ha mort dita Societat precisament per falta de medis materials (com succeheix ordinariament) sinó per falta... dels altres.

Serveixi aixó de llissó para'ls que's fican en negocis d'aquest género ó d'altre semblant. En qüestions d'art, no's logra pas tot ab diners solzament. No n'hi ha prou ab estar disposat á gastar milers de duros pera posar grans obras en escena; es menester, ademés, *entendre* en lo que's vol fer, ó quan menys assessorarse de personas péritas. Y qui'm vulgui entendre que m'entengui.

—

Dissapte vinent s'inaugura'l Teatre Lirich Catalá, instalat al Tivoli, ab una companyia d'opereta catalana dirigida en sa part musical pel mestre Morera. Els propósits de tal empresa no poden ésser més lloables, ja que's dirigeixen á combatre'l género importat de Castella que tants mals ha produhit en la cultura de nostre país. Per'aixó conta ab gran número de produccions catalanas, degudas á renomenats escriptors de nostra terra, pera las que han escrit música'ls compositors catalans Vives, Granados, Gay, Esquerrá, Lapeira, Bartoli, Ferrán, Massó, Borrás de Palau, Rodas, Oró, Blai y'l propi Morera, que hi té anunciadas 15 obras. Ademés se reproduhirá *L'Aplech del Remey*, lletra y música del fundador de las societats chorals, Anselm Clavé.

Pera la inauguració s'anuncian: *Colometa la gitana*, d'Emili Vilanova, ab música de Lapeira; *Les Caramelles*, de Ignaci Iglesias, ab música de Morera, y *L'alegría que passa* de Santiago Russinyol, també música de Morera.

L'éxit més entussiasta desitjém á tots, en bé del art y del catalanisme, esperant que ni'ls aplausos del públich ni'ls éxits de taquilla puguin may desviarlos del verdader camí.

P.

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS

DE BARCELONA

Convocatoria pera'ls del any 1901

Als honorables poetas y prosadors de Catalunya y de tots los territoris ahont la nostra llengua es parlada ó coneguda,'ls VII Mantenedors del «Consistori dels Jochs Florals de Barcelona» en l'any XLIII de llur restauració, salut.

A fí de donar bon cumpliment á la honrosa comanda que'l respectable Cos d'Adjunts nos féu lo día 30 del darrer Octubre, vos convidém á pendre part en los Jochs Florals d'enguany, que, segons los Estatuts y bonas costums establertas, se regirán per lo següent

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig vinent, que s'escau esser enguany lo día cinch, se celebrará la poética festa, en la qual serán adjudicats als autors de las tres mellors poesías que hi optin, los tres premis ordinaris que ofereix cada any l'Excm. Ajuntament de Barcelona, protector y ja de temps antich aymador de la Gaya Ciencia, ó sían: la Englantina, la Viola y la Flor Natural, que corresponen als tres mots que forman lo lema de la Institució.

La *Englantina d'or* se donará al autor de la mellor poesía sobre fets históríchs ó gestas gloriosas de Catalunya, ó be sobre usatges y costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mérit la escrita en forma narrativa de romans ó de llegenda.

De la *Viola d'or y argent* se'n fará entrega al autor de la mellor poesía lírica, relligiosa ó moral.

La *Flor Natural*, premi anomenat d'honor y cortesía, s'adjudicará á la mellor composició en vers sobre tema que's deixa al bon gust y franch arbitre del autor. Seguint la bella costúm d'antich establerta, 'l qui obtinga aquest premi deurá ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada «Reyna de la Festa», entregará tots los altres premis als qui guanyadors ne sían.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Una copa artística que ofereix lo Consistori á la mellor composició en prosa sobre tema y género literari que's deixa al bon gust del autor.

Un premi que ofereix l'Excm. Ajuntament de Reus, consistent en 250 pessetas, á la mellor composició en prosa ó en vers que s'ocupi d'un fet notable de la Historia de Catalunya, y deixant a la discreció del Consistori'l concedir dit premi á altra composició que crega més mereixedora del mateix en defecte ó per insuficiencia de mérits de las especials reclamadas.

Un altre que ofereix la Junta permanent de la «Unió Catalanista», y que consistirá en una joya alegórica, al autor del mellor epissodi historich de Catalunya, que, inspirantse en lo més ardent amor á la Patria, reuneixi á sa bona forma literaria, la condició de poder destinarse á la lectura popular.

Y un altre de la «Asociació Popular Regionalista», consistent en un objecte d'art, al autor de la mellor descripció en prosa baix lo següent tema: «Comparansa entre'ls regnats de Jaume I de la Confederació Catalana-Aragonesa y Felip II de Castella».

D'acort ab los Estatuts dels «Jochs Florals», podrán concedirse ademés los premis, accéssits y mencions honoríficas que'l Consistori judiqui ben merescuts.

Totas las composicions deurán esser inéditas y escritas en antich ó modern catalá d'aquest Principat, de Mallorca, de Valencia ó del Rosselló.

Tots los travalls, rigurosament inédits y escrits ab lletra clara é inteligible, deurán esser remesos al Consistori, á son domicili, Carrer dels Templaris, número 3, pis tercer, porta segona, avans del mitjdía del 15 de Mars vinent, junt cada hu ab un plech clos que continga'l nom del autor y duga demunt escrit lo títol y lema de la composició.

No s'entregará'l premi al autor qual nom no consti clarament expressat en lo plech respectiu, ó vaja en forma d'anagrama, pseudonim ó altra contrassenya.

Los plechs que contingan los noms dels autors no premiats se cremarán, com de costúm, en l'acte mateix de la festa.

Lo Consistori's reserva per un any, á comptar del dia de la festa, la propietat de las obras premiadas.

D'acort ab lo prescrit en los Estatuts, se publicará un Cartell extraordinari en lo cas de rebre altres premis, sempre que'l Consistori consideri que queda temps suficient pera la presentació de travalls que hi optin.

Que'l Senyor vos donga llum d'inspiració pera cantar ab esperit verament catalá, *la Patria*, *la Fe* y *l'Amor*, y á nosaltres discreció en judicar y ácert en premiar als més dignes.

Fou escrit y firmat lo present Cartell en la Ciutat de Barcelona, als catorze dias del mes de Desembre de mil noucents, per los VII Mantenedors.

Francisco Pi y Margall, President.—*Joseph Franquesa y Gomis.*—*Jascinto Torres y Reyató.*—*Emili Vilanova.*—*Ricart Permanyer.*—*S. Trullol Plana.*—*Salvador Vilaregut*, Secretari.

NOVAS

Donem coralment las gracias á tots els periódichs que tants elogis han dedicat á nostre número de *Cap de Sigle*, y també las donem en general á las moltas personas y entitats que desde l'aparició de dit número venen felicitantnos, donchs son tantas, que'ns es impossible contestárloshi particularment.

Cal fer constar que l'éxit no's deu á nosaltres, sinó á tots y á cada un dels literats y artistas que'ns han honrat ab sa valiosa y desinteressada colaboració. Tots els elogis y totas las felicitacions á n'ells las traslademem, perque son ben sevas. Nosaltres no hem fet més que oferir al públich tan notables trevalls de la millor manera qu'hem pogut, y nostre sol orgull es haver conseguit, en aquest número com en els altres, aplegar á nostre entorn aquell aixàm de pensadors, fervents adoradors de la bellesa y de la justicia, pera que sincerament exposin en aquestas planas las sevas ideas.

Els resultats obtinguts, qu'han superat de molt las nostras esperansas, ens obligan á trevallar ab més fe que may, y no dubtém que, comptant ab tan ferms companys, hem d'assolir el triomf de nostres ideals.

Preguém á nostres lectors que siguin indulgents ab las deficiencias qu'hagin pogut notar en el servey aquests dias. L'extraordinari número de suscripcions novas y las demandas dels corresponsals, han ocasionat un trevall d'administració que necessariament ha degut pertorbar un xich la bona marxa de la mateixa. Esperém que'ls nostres favoreixedors se serveixin fer las oportunas reclamacions pera compláurels degudament.

Aquesta setmana'ns han ofert entregarnos las tapas pera la enquadernació del volúm primer de JOVENTUT. Poden, donchs, els senyors que desitjin enquadernar sas colecions, enviarlas á aquesta Administració.

Pera las condicions materials, vegis l'anunci de la cuberta.

—

Al telégrama de benvinguda que varem dirigir al President de la República del Transvaal á sa arribada á Europa, ha contestat el venerable patrici en la següent forma:

«Paris, le 1er décembre, 1900.

»Je vous remercie du témoignage de sympathie cordiale que vous m'avez donné. Ces marques chaleureuses d'intérêt me son particulièrement précieuses. Elles me reconfortent ainsi que mon peuple dans la lutte suprême que nous soutenons au nom du droit et de l'humanité.

»Veuillez agréer, avec l'expression de ma gratitude, l'assurance de mes sentiments distingués.

»Le President de la Republique Sud-Africaine,

»S. J. P. KRÜGER.

»La Redaction du Journal JOVENTUT. — Barcelone.»

Estampém ab satisfacció en aquest número la contestació d'en Krüger, perque la figura d'aquest home, á fins del sigle XIX y principis del XX, sobressurt grandiosament y ab clarors d'ideal sobre'l llastimós espectacle qu'están donant el estats dits grans potencias y'ls paissos falsament civilisats. No se sab qué mereix major despreci: si la insolent tirania dels qu'abusan del poder, ó la ignoble passivitat dels que ho consenten.

Els qu'altra cosa no podém fer, acompanyém ab nostras simpatias als ardits defensors de sas llibertats, tot esperant el jorn en que, com deya molt bé Rostand, se veurá que'ls veritables grans pobles, son els petits.

—

Ab aquest número comensém á repartir als lectors de JOVENTUT las primeras entregas de *Ayres del Montseny*, aplech de poesias de Mossén Jacinto Verdaguer, y *Quan ens despertarém d'entre'ls morts...*, d'Enrich Ibsen.

Las portadas de ditas obras las repartirém al final, junt ab l'índex.

—

En l'article literari *Efectes de nit*, del nostre estimat colaborador G. Zanné, publicat en el número de *Cap de Sigle*, s'hi troban las dugas erradas següents:

En la pagina 6 (columna 2.ª, linia 23), *els llurs bocins* en lloch dels *seus bocins*, y més avall (linia 31), *las pocas negrors*, en lloch de *las pocas remors*.

—

Le Mercure de France, en son darrer número que acabém de rebre, publica excelents trevalls de André Beaunier, Ferdinand Herold, Rudyard Kipling, Alfred de Vigny, J. C. Mardrus, Eugène Demolder, H. G. Wells, Francis Viele-Griffin, Robert de Souza, y á més la *Revue du mois*, composta de trevalls de Gourmont, Quillard, Rachilde, Dumur, Mazel, Colière, Drexelius, Hirsch, Bury, Herold, Bréville, Josz, Rambosson, Les XIII, Eekhoud, Vincent, Lorentowicz, Cohen, Janos, Otokar y Ary Leblond.

—

S'ha retirat la fiansa qu'en el procés del senyor Santamaria de Mollet del Vallés s'havia fet entre'ls catalanistas. Per tant, se prega als suscriptors que passin á recullir sas cantitats respectivas en la secretaria de la Unió Catalanista, Canuda, 4, pral., de 2 á 3 de la tarde y de 9 á 10 del vespre.

—

S'ha publicat el cartell anunciant el primer Certamen literari de la Joventut Católica de Manresa, que's celebrará'l dia 27 de maig vinent.

S'ofereixen tretze premis.

El plasso pera l'admisió dels trevalls finira'l dia 15 d'abril.

—

L'acreditada casa de paper de fumar «Job» ha publicat unas tarjas anunciadoras que's recomanan per sa elegancia y gust artistich, obra d'Edgard Maxence.

—

Ab motiu d'inaugurarse la exposició de cartells duta á cap per la important entitat catalanista «Lo Sometent», el diumenge prop passat l'Ignaci Iglesias doná una conferencia en el saló d'actes d'aquell centre, encaminada á desviar á la nostra joventut intelectual del camí que porta á riscos d'ensementar el decadentisme, tan oposat al nostre modo d'ésser, ferm y ple de vida. Senyalá, ab seguritat, uns viaranys florits que tantdebó seguissin tots els nostres novells escriptors, puig á bon segur culliriam millors fruyts qu'ara. Els nostres llegidors podrán jutjar del trevall del jove autor dramátich pel fragment que'n donarém en la propvinenta edició.

El públich l'aplaudí com se mereixia.

—

La comissió abolicionistas de las *corridas de toros* ens ha enviat una expressiva circular, que ha publicat ja la prempsa diaria, solicitant nostra adhesió al *meeting* que té de celebrarse'l dia 13 del corrent mes al teatre Principal.

Poden comptar els organisadors d'aqueix *meeting* ab la nostra adhesió entussiasta; y sols sentim no poder publicar integra, per falta absoluta d'espay, la circular que'ns enviaren, en que tan nobles sentiments s'hi posan de manifest.

—

El mestre compositor Enrich Morera ha publicat un *Tractat práctich d'harmonía*, en el que's presenta agermanada notablement la teoria ab la práctica d'aquesta ciencia, per lo qual se fa molt recomanable pera tots els que's dedican al estudi de la composició musical. El text, imprés en catalá y castellá, á dugas columnas, va ilustrat ab un gran número d'exemples que facilitan en alt grau la comprensió del mateix.

D'agrahir es al mestre Morera la publicació d'aquesta obra, molt necessaria en nostra terra, ahont tant se troban á faltar els bons tractats de música.

—

Ab el titul de *Composicions catalanas del mestre Laporta*, ha comensat la publicació de las obras d'aquest malhaurat musich catalá que morí'l darrer any. *Cansó de Tardor* se titula la primera d'ellas, consistint en una hermosa melodia escrita sobre una delicada poesia de l'Apeles Mestres.

Desitjém molt d'éxit á aquesta obreta, lo mateix que á las demés de la colecció, esperant que no trigarém á véurela complerta.

—

La companyia del «Teatre Lirich Catalá», que desde'l dissapte vinent ha d'actuar al Tivoli ha comensat els ensaigs de l'obra *Cors joves*, lletra del senyor Jordá y música del senyor Gay, qui ha acabat també las ilustracions musicals de la opereta *Els tres tambors*, del senyor Marquina.

—

El Consell Directiu de la «Escola Jordiana Orfeó Canigó» quedá dias enrera constituhit en la següent forma: President, Joaquim Planas; Vis president, Trinitat Lapeyra; Secretari, Ricart Roca; Vis-secretari, Emili Revoltós; Tresorer, Joan Rosich; Contador, Joseph Rosich; Bibliotecari, Tomás Mateu; Conservador, Baldomer Prats; Vocals: Jaume Vinyals, Pere López y Salvador Ginesta.

—

Publicacions rebudas:

Un pati de vehinat, saynet en un acte, original de don Teodor Baró.

Lo suplici de Tántalo, sarsuela en dos actes, lletra de A. Ferrer y Codina, música de Joan Manent.

Discurs llegit en el *meeting* celebrat per l'Agrupació Catalanista de Vilassar de Mar, per don Rafel Monjo y Segura.

Higiene pública. Lactancia mercenaria. Condiciones que debe reunir una buena nodriza. Memoria llegida per don Manel Segalá y Estalella en el primer concurs de l'Academia del Cos Médich Municipal de Barcelona (tema segón, premi del Dr. Mascaró.)

En Pau de la Gralla, ó la festa major de la vila, saynet en un acte y en prosa de costums populars tarragoninas, original d'en Ramón Ramón y Vidales, estrenat ab gran éxit en lo teatre de Novetats la nit del 16 de novembre de 1900.

L'Almanach del periódich *Lo Teatre Católich*. Volúm de 160 planas, ahont hi figuran molts y variats trevalls de conegudas firmas.

L'Almanach anunciador de la Llibreria Artistich-Cientifich-Industrial, de Joan Baptista Pons y C.ª

—

Periódichs qu'han visitat nostra redacció:

La Rassegna Internazionale della letteratura e dell'arte contemporanea, que's publica quinzenalment á Florencia baix la direcció de Riccardo Quintieri.

Le Courrier de Barcelone, que veu la llum en aquesta ciutat.

El primer número de l'*Ateneo Italiano*, revista científica, literaria y recreativa, que també's publica á Barcelona.

Ab aquests periódichs hi establim gustosos el cambi.

Fidel Giró, impressor. — Carrer Valencia, 311.

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els trevalls se publican baix la exclussiva responsabilitat de sos autors. No s'admeten els que no sían inédits.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n fará crítica.

PREUS DE SUSCRIPCIO

CATALUNYA: Un any.	8	Pessetas.
» Mitj any.	4'50	»
» Trimestre.	2'25	»
ALTRAS REGIONS D'ESPANYA: Un any.. .	9	»
EXTRANGER: Un any.	10	Franchs.
Número corrent.	20	Céntims.
» atrassat, ab folletins.	40	»
» » sense folletins.	25	»